

**TARTU MAAKONNA
RAHVARAAMATUKOGUDE
2020. AASTA TEGEVUSE ARUANNE**

Sisukord

Sissejuhatus	4
1. Põhilised tegevussuunad	4
1.1 Koroonaviiruse mõju	5
1.1.1 Esimene laine	5
1.1.2 Teine laine	6
2 Juhtimine	7
2.1 Raamatukogude võrgu struktuur ja nõukogud:	7
2.2 Eelarve	8
2.3 Projektid.....	9
2.4 Personalikoosseis, juhtimine ja areng	9
2.4.1 Ülevaade täienduskoolitusest	
2.4.2 Maakonnaraamatukogu korraldatud koolitused	10
2.4.3 Raamatukogutöötajate avalikud esinemised	11
2.4.4 Erialahariduse omandamine	11
2.4.5 Töötajate tunnustamine	11
2.5 Raamatukogu haldusjuhtimine	14
2.5.1 Juurdepääs liikumispuudega inimesele	14
2.6 Raamatukogu arendustegevused infotehnoloogia valdkonnas.....	14
3. Kogud komplekteerimine ja töötlemine	
4. Lugejateenindus ja raamatukoguteenused.....	16
4.1 Avaliku teabe kättesaadavaks tegemine	17
4.2 Raamatukogu kasutamine ja teenused.....	17
4.3 RVL teenindus.....	19
4.4 Laste- ja noorteteenindus	19
4.4.1 Laste- ja noortekirjanduse komplekteerimine	19
4.4.2 Laste- ja noorte raamatukogu kasutamine.....	19
4.4.3 Laste- ja noorteteenindus, s.h lugemisharjumuste kujundamine ja arendamine	19
4.4.4 Laste- ja noorteüritused	20
4.5 Erivajadustega sihtrühmade teenused	20
4.6 Raamatukogu kui kohalikku pärandit jäädvustav, elukestvat õpet toetav ja vabaaja võimalusi pakkuv kultuurikeskkond	20

4.6.1 kohalikul tasandil	20
4.6.2 riiklikul tasandil.....	21
4.6.3 rahvusvahelisel tasandil.....	21
4.7 Raamatukogu koolituskeskusena kasutajatele	22
4.8 Raamatukoguteenuse turundus ja väljaanded.....	22
4.9 Andmebaasid.....	23
5. 2021. aasta tegevused	23
LISA 1. Personali koolitus	25
LISA 2. Raamatukogutöötajate avalikud esinemised.....	26
LISA 3. Raamatukogude ehitamine, renoveerimine, remondid.....	27
LISA 4. Laste- ja noorteüritused	28
LISA 5. Raamatukoguteeninduse maakondliku koordineerimise ülesannete täitmine.....	33

Sissejuhatus

Aruanne on koostatud Tartumaa rahvaraamatukogude poolt esitatud aruannete põhjal:

http://tmk.tartuvald.ee/wp-content/uploads/2021/02/aastaruanded_2020.zip

Tabel 1

Maakonna/li nna nimi	Elanike arv (01.12.1 9)	KOV-de arv maakonn as	Üldkasutatav ate raamatukogu de arv	Harukogu de arv	Teenindus punktide arv	Kokku
Tartu	57270	7	27	21	2	50

Üldkasutatavate raamatukogude arv: ainult munitsipaalraamatukogud, mis on kantud riigi ja kohaliku omavalituste asutuste registrisse + eraldi numbrina haruraamatukogude arv ja teeninduspunktide arv, need mis on põhimääruses fikseeritud.

<u>Võrdlusarvud aastad</u>	<u>2018</u>	<u>2019</u>	<u>2020</u>
• Teenindatavate arv	55284	56565	57270
• Raamatukogude arv kokku	52	53	50
• S.h. kesk- ja vallaraamatukogude arv	5	6	7
• S.h. haruraamatukogude arv	9	18	21
• S.h. välisteeninduspunktide arv	6	2	2
• Interaktiivsete teenuste arv	21	24	32
• Raamatukogutöötajate arv	67	68	70

1. Põhilised tegevussuunad (rahvaraamatukogude statistilise aruandluse korraldamine ja tegevuse analüüsimine, [RaRS § 5\(5\) 3](#))

Tartumaal lähtuti raamatukogu tegevustes vabariigi valitsuse poolt kehtestatud piirangutest ja seetõttu jäid ära mitmed kavandatud koolitused ja osa üritusi muudeti veebipõhisteks näiteks kogu Tartumaa õpilasi hõlmav XIX lasteraamatupäev „Trollide ja haldjate salapärase elu“ korraldus Peipsiääre valla raamatukogudelt, osales 230 õpilast. Kõrveküla raamatukogu koordineeris üleriigilise ettelugemisvõistluse „Minu vanaisa nägi, kuidas kerkis Munamägi...“ toimumist Tartumaal Microsoft Teamsis, eelvoorust võttis osa 16 õpilast 12 Tartumaa koolist.

Algatati lugemise üleskutse „Lugemine ühendab: lugemissild Tartumaalt Põhjamaadesse“, mida toetas Põhjamaade Ministrite Nõukogu. Eesti rahvajutu aasta raames liitusid raamatukogud lugemise väljakutsega 11 x 11. Eesti Lastekirjanduse Keskuse algatatud Lugemisisu programmiga ühines 11 raamatukogu.

Hea aasta oli mitmetele raamatukogudele uute ruumide ehitamisel ja renoveerimisel: Kastre ja Tartu vallas ehitati Melliste, Tabivere ja Kõrveküla raamatukogudele uued

hooned. Raamatukogude ruumide täielik renoveerimine toimus Tartu vallas Tammistu ja Piirissaare raamatukogudes, Kambja vallas Tõrvandi ja Kuuste raamatukogudes, Nõo vallas Luke raamatukogus, Peipsiääre vallas Alatskivi ja Kolkja raamatukogus.

Raamatukogu tegevused digikultuuriaastal.

Elva Linnaraamatukogu: digikunsti õpituba perepäeva ajal. Peipsiääre valla raamatukogud: IT koolitused eakatele igapäevaseks toimetulekuks. Luunja valla Keskraamatukogu: otseülekanne veebis – Luunja valla Visnapuu aasta kirjandusõhtu "Mehed, naised, luule ja armastus". Doris Karevaga vestleb Jürgen Rooste. Roiu raamatukogus toimus näitus Digipädevus-elutähtis oskus. Kõrveküla raamatukogu koordineeris üleriigilise ettelugemisvõistluse „Minu vanaisa nägi, kuidas kerkis Munamägi...“ eelvoorust toimumist Tartumaal Microsoft Teamsis.

1.1 Koroona viiruse mõju

1.1.1 Esimene laine

Milliste olemasolevate teenuste pakkumist jätkati eri- ja hädaolukorras? Milliseid olemasolevaid teenuseid hakati pakkuma uusi lahendusi ja tehnoloogilisi vahendeid kasutades? Millised füüsilised raamatukoguteenused muutusid kontaktivabaks? Milliseid uusi teenuseid hakati pakkuma? Milliste uute teenuste pakkumine jätkub ka peale hädaolukorda?

Suhtlus lugejatega toimus telefoni, e-posti ja FB vahendusel. Püüti korraldada lastele ja täiskasvanutele FB vahendusel vabaajajäritusi. Alustati kontaktivaba laenutust, selleks hangiti paberkotte, korraldati ruume ümber, eraldati võimalusel internetiarvutile teine kasutuskoht. Enamikus raamatukogudes oli kontaktivaba teenuste periood 16.03.-17.05.

Kuidas muutusid raamatukogude füüsilise ruumi lahtiolekuajad ja teenuse kättesaadavuse ajad eri- ja hädaolukorra ajal? (Teenuse kättesaadavus aeg – aeg, mille jooksul mh raamatukoguhoidja vastab telefonile/e-kirjadele, kasutaja saab kasutada iseteenindusvõimalusi, tagastuskaste, e-kanaleid, osa võtta virtuaalüritustest ja -koolitustest, kasutada arvutit jne)

Paljudes raamatukogudes lühenesid ajutiselt teenindusajad, tehti ka kaugtööd kodukontorites, vastati kirjadele, pikendati raamatuid. Iseteenindusvõimalusi ei pakutud.

Kui palju raamatukogusid suleti täielikult eri- ja/või hädaolukorra ajal (ühtegi teenust ei pakutud)?

Suletud olid Tartu valla 8 raamatukogu 13.03.-23.04. kontaktivaba teenindamine toimus 23.04.-17.05.2020, Kambja valla 5 raamatukogu suletud 16.03.-1.05. aga Kambja raamatukogu hakkas siiski 30.03.kontaktivabalt tööle kuni 17.05. Kuuste raamatukogu alustas kolimiseelset pakkimist.

Kas ja kuidas uuendati raamatukogu taristut (uue tehnika, raamatukappide jms soetamine)?

Hangiti veebikaameraid ja kõrvaklappe, mõningates ka nutitelefone.

Kas ja millises ulatuses tehti raamatukogude eelarvetes kärpeid?

Tartu vallas kärbiti kolme kuu jooksul töötajatel 30% töötasust. Elva vallas vähendati töötasufondi reservi 0,3 % võrra.

Kas eri- ja hädaolukorras kehtestati raamatukogudes maski ja/või visiiri kandmise kohustus töötajatele? Kas eri- ja hädaolukorras kehtestati raamatukogudes maski kandmise kohustus kasutajatele?

Raamatukogude töötajad varustati omavalitsuste poolt maskide ja visiiridega, suuremad raamatukogud tellisid näiteks Elva, Lähte ka kaitseklaasid teeninduslettidele. Kasutajate maski kandmise kohustust ei kehtestatud.

Milliseid ümberkorraldusi tehti raamatukogude ruumides ja töökorralduses? Kas ja kuidas korraldati raamatukoguhoidjate kaugtöö?

Kaugtöö oli esialgu kaootiline, paljudel raamatukoguhoidjatel puudus ametimobiiltelefon ja lauatelefonide suunamist isiklikule telefonile otseselt ei korraldatud. Ruume püüti kohandada kontaktivabaks laenutuseks, kui see võimalus oli, laenutati nii trepikodade, rõdude kui akna kaudu.

1.1.2 Teine laine

Milliste olemasolevate teenuste pakkumist jätkati hädaolukorras? Milliseid olemasolevaid teenuseid hakati pakkuma uusi lahendusi ja tehnoloogilisi vahendeid kasutades? Millised füüsilised raamatukoguteenused muutusid kontaktivabaks? Milliseid uusi teenuseid hakati pakkuma? Milliste uute teenuste pakkumine jätkub ka peale hädaolukorda?

Põhiliseks jäi kontaktivaba laenutamine, pikendamine.

Kuidas muutusid raamatukogude füüsilise ruumi lahtiolekuajad ja teenuse kättesaadavuse ajad hädaolukorra ajal? (Teenuse kättesaadavus aeg – aeg, mille jooksul mh raamatukoguhoidja vastab telefonile/e-kirjadele, kasutaja saab kasutada iseteenindusvõimalusi, tagastuskaste, e-kanaleid, osa võtta virtuaalüritustest ja –koolitustest, kasutada arvutit jne)

Teenuste ajad ei muutunud, aasta jooksul hangiti uusi tagastuskaste.

Kui palju raamatukogusid suleti täielikult hädaolukorra ajal (ühtegi teenust ei pakutud)?

Raamatukogusid täielikult ei suletud.

Kas ja kuidas uuendati raamatukogu taristut (uue tehnika, raamatukappide jms soetamine)?

Elva Linnaraamatukogu taotles raamatukapi soetamiseks vahendeid ja see ka saadi.

Kas ja millises ulatuses tehti raamatukogude eelarvetes kärpeid?

Kärpeid ei tehtud.

Kas hädaolukorras kehtestati raamatukogudes maski ja/või visiiri kandmise kohustus töötajatele? Kas hädaolukorras kehtestati raamatukogudes maski kandmise kohustus kasutajatele?

Omavalitsused kehtestasid kaitsevahendite kandmise soovitusi nii töötajatele kui raamatukogude kasutajatele.

Milliseid ümberkorraldusi tehti raamatukogude ruumides ja töökorralduses? Kas ja kuidas korraldati raamatukoguhoidjate kaugtöö?

Jätkati esimese laine töökorraldust.

Millised olid eri- ja hädaolukorras tulenevad suurimad väljakutsed?

Esimese laine ajal oli esialgne töökorralduse muutmise keeruline, puudus kogemus, aga raamatukogudes saadi hakkama, püüti võimalikult kasutajakeskselt toimida ja inimestele toeks olla, teadaolevat infot jagada. Oskused veebisündmuste korraldamiseks olid napid ja mitmetel raamatukogudel puudus võimekus isegi veebikoosolekutel osaleda. Teise laine ajal olukord veebikoosolekutel osalemisel paranes.

Milliseid võimalusi eri- ja hädaolukorras pakkusid raamatukoguteenuse arendamiseks?

Omavalitsused hakkasid raamatukogude tehniliste vahendite arendamisse tõsisemalt suhtuma, nii mõnigi raamatukogu sai tagastuskasti, lisaks ka veel nutitelefone, sülearvuteid, veebikaameraid.

Millised olid eri- ja hädaolukorras suurimad õppetunnid?

IT riist- ja tarkvara peavad olema kaasaegsed ja nende kasutamise oskusi peab pidevalt täiendama. Raamatukogud kogesid raamatukoguteenuse vajalikkust kriisiolukorras ja tänulikkust kasutajate poolt.

2 Juhtimine

2.1 Raamatukogude võrgu struktuur ja nõukogud:

Reorganiseerimine Tartu vallas: Kõrveküla raamatukogu Härma haruraamatukogu põhikoolis suleti seoses uue koolihoone ehitustöödega, lugejaid jäi teenindama Kõrveküla alevikus, Tartu vallamaja hoones asuv Kõrveküla raamatukogu kuni 21. detsembrini. Kõrveküla Raamatukogu uued ruumid Kõrveküla Põhikooli hoones avati 18. jaanuaril.

Tartu Vallavolikogu kinnitas 25.06.2020 määrusega nr 12 Kõrveküla raamatukogu uue põhimääruse.

Tartu valla raamatukogude: Kõrveküla, Lähte, Elistvere, Maarja-Magdaleena, Tabivere. Tammistu, Vedu ja Äksi nõukogude moodustamine ja liikmete kinnitamine korraldusega nr 880 toimus Tartu Vallavalitsuse poolt 15.10.2020.

Tammistu raamatukogu nimetati ümber raamatukogu-külakeskuseks, täidab nii raamatukogu kui külakeskuse ülesandeid. Tammistu Raamatukogu-Külakeskuse põhimääruse kinnitas Tartu Vallavolikogu 27.08.2020 määrusega nr 15.

Piirissaare raamatukogu hoone renoveeriti ja juhataja täidab ka sotsiaaltöötaja tööülesandeid.

Peipsiääre valla ühine raamatukogude 7-liikmeline nõukogu kinnitati vallavalitsuse korraldusega 27.10.2020 nr 512.

Kambja Vallavolikogu 18.08.2020 otsuse nr 120 „Kambja vallavalitsuse hallatavate raamatukogude ümberkorraldamine“ alusel liideti alates 01.10.2020 valla raamatukogud üheks Tõrvandi Raamatukoguks. Kambja, Kuuste, Külitse ja Ülenurme raamatukogu tegevus lõpetati 30. septembril 2020, kuid nad jätkavad tegevust senistel kohtadel harukogudena.

Tabel Tartumaa ühendatud kooli- ja rahvaraamatukogude kohta:

Raamatukogu	Töö õpikufondiga	Raamatukogu asukoht
Alatskivi harurk.	jah	Alatskivi kool
Kõrveküla -maakonnark.	osaliselt	Kõrveküla Põhikool
Kolkja harurk.	ei	Kolkja kool
Kambja harurk.	ei	Ignatsi Jaagu nim. Kambja Põhikool
Kuuste harurk.	jah	Kuuste Põhikool
Rannu	ei	Rannu Rahvamaja
Elva Linnaraamatukogu	jah	Elva Gümnaasiumi Algkoolimaja
Lähte	ei	Lähte Ühisgümnaasium
Tabivere	ei	Tabivere Põhikool

2.2 Eelarve

Tabel 2

Põhieelarve	Seisuga 31.12.19. €	Seisuga 31.12.20 €	Muutus %
Eelarve kokku	1455,989	1705,638	17%
sh keskraamatukogu	114,443	115,193	0,7%
Personalikulu	866,033	919,896	6,2%
sh keskraamatukogu	93,524	91,755	-1,9%
Komplekteerimiskulu	314,75	343,538	9,1%
sh KOV-lt	194,62	205,401	5,5%
sh riigilt	106,392	122,7	15,3%
sh keskraamatukogu	13,226	14,482	9,5%
sh KOV-lt	5,531	5,501	0,5%
sh riigilt	7,125	8,691	22%
Infotehnoloogiakulu	37,00	45,121	21,9%
sh keskraamatukogu	1,082	2,825	161,1%

2.3 Projektid

Tabel 3 (täielik loetelu)

Projektid, toetused (Kellelt saadud?)	Periood	Eraldatud summa	Projekti üldmaksumus
ERÜ projektikonkurss „Raamatukogud-muuseumid-noored“		Ei rahuldatud	
Tartumaa lasteraamatupäeva läbiviimine Peipsiääre valla raamatukogus – Kultuurkapital	01.04.2020-31.12.2020	300,00	757,00
Lugemisisu (Alatskivi, Elva, Kambja, Luunja, Maarja-Magdaleena, Melliste, Pala, Puhja, Rannu, Tabivere, Teedla, Vara, Võnnu rk.) - Eesti Lastekirjanduse Keskus, Kultuuriministeerium	2020	6112,58	
Rannu raamatukogu 95. aastapäeva tähistamine - Kultuurkapital	1.10.-31.12.2020	300,00	600
Võnnu raamatukogu 110. aastapäev - Kultuurkapital	1.10.-31.12.	300,00	600,00
Kirjandust tutvustav koolitus raamatukogutöötajatele – Kultuuriministeerium	09.09.2020	500,00	617,00
Koolitussõit tutvumaks Kingissepa, Opolje, Kroonlinna ja Peterburi raamatukogudega – Kultuuriministeerium	Mai 2020	2000,00 Summa maksti tagasi	6348,00 Sõit jäi ära seoses piirangutega reisimisel

2.4 Personali koosseis, juhtimine ja areng

Olulisemad muudatused personali korralduses Tartumaal töötas 70 raamatukoguhoidjat, nendest 25 osalise tööajaga, raamatukoguhoidjate koosseis oli 57,3. Teisi töötajaid raamatukogus oli 8, kokku töötajate arv 78. Neli raamatukoguhoidjat töötavad erinevatel päevadel erinevates raamatukogudes. Ülikooliharidusega raamatukogutöötajaid oli 36, neist raamatukogundusliku haridusega 22; keskkooliharidusega raamatukogutöötajaid oli 31, neist raamatukogundusliku haridusega 12; kutset omavate raamatukoguhoidjate arv oli 44.

Koosseis suurenes Tammistu raamatukogu-külakeskuses, osakoormusest 0,75-lt täiskoormuseni. Melliste raamatukogu koosseisu lisandus 0,6 kohaga koristaja.

Kambja vallas toimus vallaraamatukogu direktori konkurss, mille võitis Jaanika Tappo.

2.4.1 Ülevaade täienduskoolitusest (erialane nõustamine ja raamatukogutöötajate täienduskoolituse korraldamine)

LISA 1

Kokku osalesid raamatukogutöötajad 208 koolitusel, kokku koolitustunde 1567, koolituste kulu kokku 4816 eurot.

Raamatukogutöötajad osalesid Creativity Labi ja ERÜ arendusprogrammis 21. sajandi raamatukogu, juhtimiskoolituse programmis rahvaraamatukogu juhtidele, erinevatel kirjandusteemalistel koolitustel: Tartu Linnaraamatukogu korraldatud algupärase laste- ja noorsookirjanduse päeval, Eesti Lastekirjanduse keskuse erinevatel veebipõhistel koolitustel; Tallinna Keskraamatukogu veebikoolitustel ja Aleksander Sibula erialapäeval. Täiendati arvutikasutamise oskusi kodulehtede tegemisel, sotsiaalmeedia kasutamisel, veebikoosolekute keskkondade kasutamisel. Üldkultuurilisi teadmisi täiendati Eesti Rahvakultuuri Keskuse kursusel „Vaimse pärandi uurimise seosed kogukonna ning igapäevaeluga“. Osaleti veel MTÜ Sooveere enesearengu koolitustel, kiirlugemise koolitusel, esmaabiandja täiendõppes, Tervise Arengu Instituudi veebipõhistel koolitustel, Eesti Rahva Muuseumi raamatute parandamise koolitusel, maaraamatukoguhoidjate suveseminaril ja maaraamatukoguhoidja päeval. Rahvusraamatukogu kutsekoolituse lõpetas üks raamatukoguhoidja ja õppimist alustas üks töötaja.

2.4.2 Maakonnaraamatukogu korraldatud koolitused

Tabel 4

Koolituse aeg	Koolituse teema	Koolitaja	Koolituse maht/kestus	Raamatukoguhoidjate arv/ KOV-de arv	Eelarve/Koolituseks kulutatud summa
19.02.	Isikliku efektiivsuse suurendamise võimalusi	Kristel Jalak	4	46 / 7	144,00
19.08.	Koolitussõit Viimsi raamatukokku	Tiiu Valm, Hele Ellermaa	8	31/5	870,00
9.09.	Kirjandust tutvustav koolituspäev	Vilve Asmer, Marin Laak, Piret Voolaid, Astrid Tuisk, Ädu Neemre, Tiina Ann Kirss, Heidi Iivari	5	43/7	617,00
21.10.	Piirkondlik seminar raamatukoguhoidjatele	ETKA Andras, Kristel Jalak	5	18/5	0,00

	elukestva õppe edendamiseks				
16.04; 24.04.;7.05 28.05.;10.06.; 27.11.; 16.12.	7 korda veebikoosolek Skypes ja Zoomis	Hele Ellermaa, Regina Evert-Tammistu	8		0,00

Keskraamatukogul oli võimalik korraldada 3 koolituspäeva, kavandatud koolitussõit Peterburi, Kingissepa ja Kroonlinna raamatukogudesse jäi seoses viirusepuhanguga ära. Edasi lükkus ka Loov Tartumaa raamatukogutöötajate koolituste osa.

2.4.2 Raamatukogutöötajate avalikud esinemised: ettekanded, loengud, koolitused.

LISA 2

Raamatukogutöötajate avalikud esinemised olid seotud raamatukogude juubelite ja uute hoonete avamisega, piirkonna ajaloo tutvustamisega, kinkeraamatu „Pisike puu“ üleandmisega, ajalooliste ja riiklike tähtpäevadega.

2.4.4 Erialahariduse omandamine.

Kutseõppes õpib üks töötaja.

2.4.5 Töötajate tunnustamine.

Tunnustuse saaja	Tunnustuse nimetus	Tunnustuse andja	Mille eest tunnustus saadi?
Imbi Härson	Tänukiri	Kõrveküla raamatukogu	35 aastat raamatukogu direktorina
Riina Siik	Tänukiri Tänuavaldus	Kõrveküla raamatukogu Elva Vallavalitsus	25. tööjuubel 25. tööjuubel
Ene Runtel	Tänukiri	Tartumaa Omavalitsuste Liit Kastre vald	Elu edendamise eest Tartumaal Kastre valla Aasta Naise nominent
Õilme Kasetalu	Tänukiri	Kõrveküla rk.	35.a. raamatukogus
Ille Edenberg	Tänukiri	Luunja raamatukogu	Aitasid anda Luunja raamatukogule uue hingamise
Ille Edenberg	Tänukiri	Kultuuriministeerium	Südamega tehtud töö eest

Ille Edenberg	Lillebukett ja õnnitluskaart	Minister Tõnis Lukas ja kantsler Tarvi Sits	60. aasta sünnipäeva puhul
Kairit Alver	Tänukiri	Luunja raamatukogu	Aitasid anda Luunja raamatukogule uue hingamise
Lohkva raamatukogu	Tänukiri	Luunja vallavalitsus	Aitäh, et seisid hea selle eest, et mullune laulupeo tule teekond Luunja vallas sujus ja pakuks elamusi
Olga Haljaste	Tänukiri	Kõrveküla Raamatukogu	25 aastat edukat tööd raamatukogunduses
Aili Annast	Tänukiri	Peipsiääre Vallavalitsus	Pühendunud töö eest raamatukoguhoidjana
Anne Toome	Tänukiri	Kõrveküla raamatukogu	40 aastat edukat tööd raamatukogunduses
Anne Toome	Tänukiri	Kultuuriministeerium	Südamega tehtud töö lugemistraditsioonide hoidmisel ja edendamisel Alatskivil
Sirje Leini	Tänukiri	TOL	Tartumaa aasta raamatukoguhoidja 2020
Sirje Leini	Tänukiri	ERÜ	Aasta maa- raamatukoguhoidja 2020 nominent
Leini Laars	Tänukiri	Kultuuriministeerium	Südamega tehtud töö eest lugemistraditsiooni hoidmisel ja edendamisel Puhjas.
Leini Laars	Tänukiri	Kõrveküla raamatukogu	40 aastat edukat tööd raamatukogunduses.
Laine Meos	Elva valla parim kultuuritöötaja	Elva vallavalitsus	
Laine Meos	Suur tänu panuse eest Eesti Näituse „Hälli	Valga Muuseum	„Hälli kiigutaja“ korraldamise eest

	kiigutaja“ sünniks Rõngu Rahvamajas		
Piret Terve	Tänukiri	Kultuuriministeerium	Tehtud töö eest lugemis- ja kultuuritraditsioonide hoidmisel ning edendamisel Tartumaal
Maie Loot	Tänukiri	Kultuuriministeerium	Lugemistraditsiooni hoidmise ja kultuuri elavdamisel Tartumaal
Maie Loot	Tänukiri	Kõrveküla raamatukogu	55 aastat edukat tööd raamatukogunduses
Maie Loot	Tänukiri	Rõngu raamatukogu direktor Laine Meos	55 tööaastat Koruste raamatukogus
Maie Loot	Tänukiri	Valguta seltsimaja	Pühendunud tegevuse ja osalemast Valguta Nägusate Mooride tantsurühmas
Veebitoimetaja Heigo Mägi	Kambja raamatukogu auaadress	Toivo Ärtis – Kambja raamatukogu direktor 01.10.2020 kuni	„Hea kolleeg, suur tänu, et Sa nii AIPi administraatorina kui veebitoimetajana töid auväärse minevikuga Kambja raamatukokku moodsa aja hõngu ning suutsid nii sõna kui teoga rikastada vaimuvaramu õhkkonda.“
Raamatukoguhoidja Mare Helstein	Kambja raamatukogu auaadress	Toivo Ärtis – Kambja raamatukogu direktor 01.10.2020 kuni	„Hea kolleeg, suur tänu, et Sa oled väga pühendunult ning sihikindlalt kujundanud, edendanud ja rikastanud

			auväärse minevikuga Kambja raamatukogu lugu.“
Kersti Ernits	Tänukiri	Tallinna Keskraamatukogu/ERÜ	Üle-eestiline Infootsingu võistlus
Võõpste Pereklubi ja raamatukogu	Kastre valla aasta sündmus	Kastre Vallavalitsus	Tule Tulemine Võõpste külakeskuses juuni 2019

2.5 Raamatukogu haldusjuhtimine. Haldustegevuse üldiseloostus. Raamatukogu ruumid ja asukoht. Kokkuvõte, milline on remondivajadus? Mida tehti 2020?

LISA 3

Tartu vallas ehitati uued ruumid koos põhikoolide ehitusega Kõrveküla ja Tabivere raamatukogudele, renoveeriti Tammistu ja Piirissaare raamatukogud. Kastre vald ehitas uued ruumid koos külakeskusega Melliste raamatukogule. Kambja vald renoveeris Tõrvandi ja Kuuste raamatukogude ruumid. Peipsiääre vald renoveeris Alatskivi ja Kolkja raamatukogude ruumid. Luunja vald renoveeris uued ruumid Luunja raamatukogule ja Nõo vald Luke raamatukogule. Väiksemaid remonte tehti Elva, Laeva, Maarja-Magdaleena, Vedu, Võõpste ja Äksi raamatukogudes. Järgmisel aastal on kavas Elva vallas Rõngu raamatukogule uute ruumide ehitus koos kogukonnakeskusega, Ulila raamatukogule uute ruumide renoveerimine, Aakre raamatukogu osaline renoveerimine. Nõo vallas Nõo raamatukogu keskküttesüsteemi uuendamine.

2.5.1 Juurdepääs liikumispuudega inimesele.

Kokkuvõte: aasta jooksul teostatud tööd; mitmes maakonna raamatukogus on tagatud juurdepääs või osaline juurdepääs?

Juurdepääsud lisandusid seoses uutesse ruumidesse kolimisega ja renoveerimistega Kõrveküla, Tabivere, Tammistu, Tõrvandi, Alatskivi ja Melliste raamatukogudele.

Juurdepääsud liikumispuudega inimestele on tagatud 24 raamatukogus, Tartu valla viies raamatukogus: Kõrveküla, Lähte, Tabivere, Tammistu ja Äksi; Peipsiääre valla kuues raamatukogus: Alatskivi, Kallaste, Kolkja, Koosa, Lümati, Vara; Kastre valla 3 raamatukogus: Järvelja, Melliste, Roiu; Elva valla kuues raamatukogus: Elva, Hellenurme, Puhja, Ulila, Rõngu, Sangla; Luunja valla kahes raamatukogus: Lohkva ja Luunja; Nõo valla ühes raamatukogus: Nõo. Kambja vallas sai juurdepääsu alates 2021. aasta algul Tõrvandi raamatukogu, teistel valla raamatukogudel juurdepääsu ei ole. Kokku 26-l raamatukogul puudub juurdepääs liikumispuudega inimestele.

2.6 Raamatukogu arendustegevused infotehnoloogia valdkonnas

Tartumaa raamatukogudes on kokku 32 sülearvutit, 9 e-lugeri, 1 tahvelarvuti, 7 nutitelefoni, kõige enam suurenes võrreldes eelmise aastaga veebikaamerate, kokku 14 ja kõrvaklappide 27 ost vastavalt eriolukorra vajadustele. Wi-Fi leviala on umbes 90% raamatukogudel. Seoses uute hoonete ehitustega ja ruumide renoveerimistega osteti ka uusi sülearvuteid, printer-

koopiamasinaid. Maakonnaraamatukogu sai juurde uue sülearvuti ja ühe töötajaarvuti lugejateenindajale, ühe kasutatud sülearvuti interneti kasutajatele.

3. Kogud

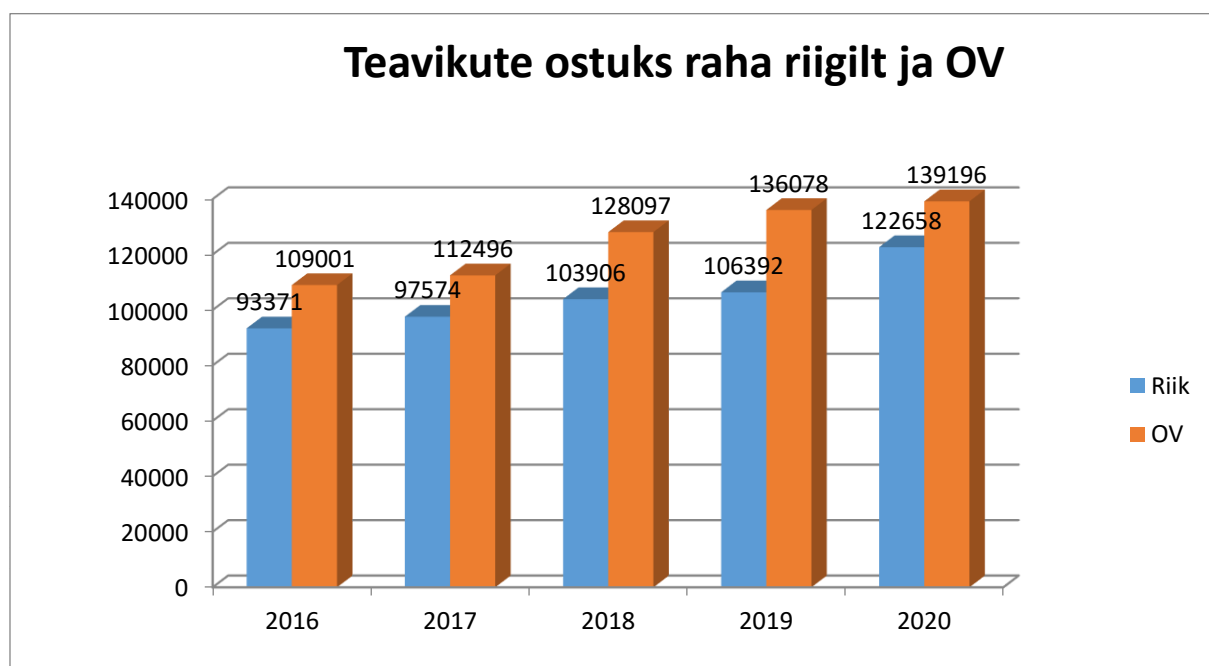
3.1.1 Raamatu komplekteerimine (trükis + e-raamat)

Tartumaa raamatukogude komplekteerimis põhimõtted ei ole oluliselt muutunud. Meie raamatukogud valivad ja tellivad keskraamatukogu kaudu oma väljaanded ise, peamiselt Rahva Raamatu hulgiveebist. Kohapeal tuntakse oma lugejaskonda kõige paremini – eelarve piirides kõigile midagi. Keskkogu poolt ei ole vähendatud ühegi kirjandusliigi tellimist, ent oleme täheldanud, et vähenenud on kokaraamatute ja käsitööraamatute tellimine. Elulooraamatute suur buum on möödas ja neid ilmub ka vähem.

Komplekteerimisosakonnas jälgitakse, et tellitaks ka teistelt müüjatelt ning vahendajatelt: Apollo, Raamatu Kodu, Varrak, Ersen, Petrone Print, venekeelsed Lomeliusest.

Maakonna raamatukogu komplekteerimisosakonnas ei jälgita ka ilu- ja teabekirjanduse proportsioone, teatakse, et rahvaraamatukogus võiks olla ¼ liigikirjandust ja raamatukogud järgivad seda. Valla teiste raamatukogudega tellimusi ei kooskõlastata, sest uut ja meedias tutvustatud-arvustatud raamatut sooviks kõik raamatukogud kohe ja kiiresti oma lugejaile pakkuda, ei ole õige tekitada järjekordi ja pingeridu, kes esimene ja kes peab ootama.

Keskraamatukogu kaudu telliti ja töödeldi raamatuid 48 raamatukogule. Kokku lisandus raamatukogude fondidesse 25990 arvestusüksust, juurdetuleku % kogudesse oli 3,5. Kokku on Tartumaa raamatukogudes 780331 arvestusüksust, võõrkeeltes 64847, s.h. vene keeles 64662. Komplekteerijad koostasid vajadusel bibliokirje ise, liigitati ja märksõnastati. Umbes 3 nädala järgi trükiti saatelehed ja tehti raamatupakid. Raamatukogudesse toimetati need vastavalt omavalitsustega sõlmitud lepingutele.

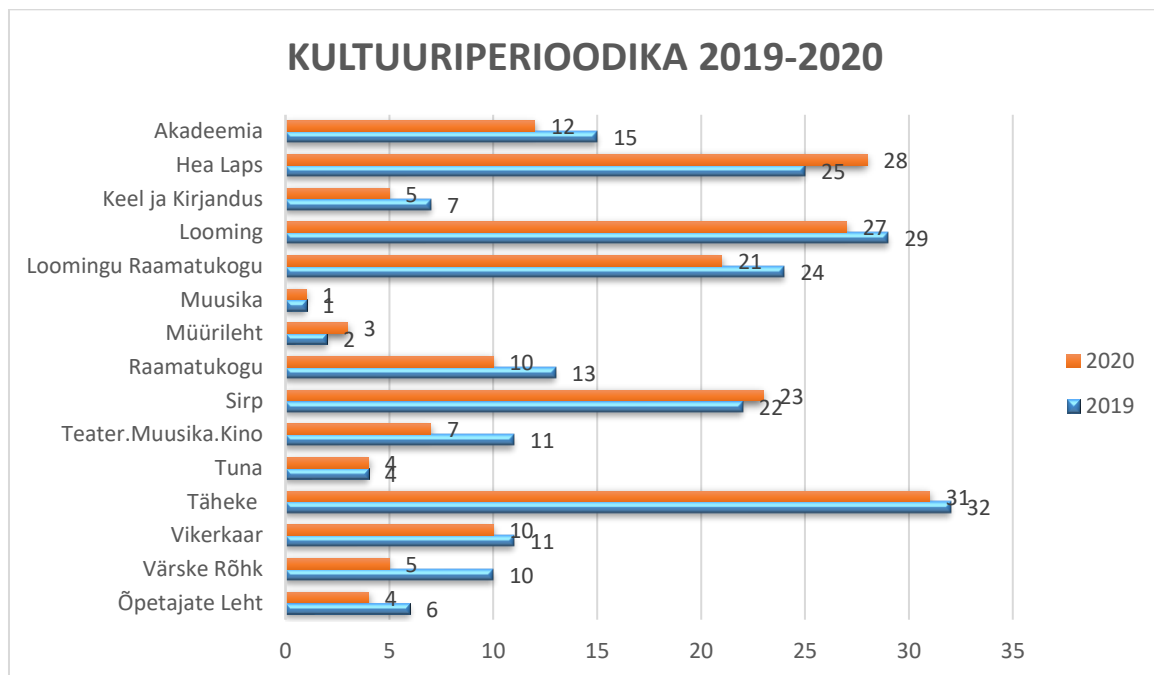


Komplekteerimiskulud kõik kokku 343 538 (2019. a 314 750 ja 2018. a 300 478) – riigi ja omavalitsuste raha eest ostetud ning muudest allikatest saadud.

Komplekteerimiskulu elaniku kohta keskmiselt 7,9 eurot, omavalitsustelt keskmine 5,1.

3.1.2 Perioodika komplekteerimine

Perioodika väljaandeid telliti 1082 aastakäiku ajakirju ja 251 ajalehti. Annetusena saadi 100 ajakirja ja 37 ajalehte. Kokku 66 903 eurot kulutati perioodika tellimiseks.



3.1.3 Auviste komplekteerimine

Auviseid lisandus Tartumaa raamatukogudesse 59 eksemplari, millest 42 osteti ja 17 annetati. 11 olid helisalvestised ja 48 kombineeritud auvised. Osteti auviseid 905 euro eest. (Laua)Mänge osteti kogudesse 62.

3.2 Inventuuri toimumine:

Inventuure tehti 8 raamatukogus: Elva, Koosa, Lohkva, Pala, Piirissaare, Tammistu, Tõrvandi ja Äksi. Teavikuid kustutati koroonapuhangu ajal palju rohkem kui tavaliselt: 58 852 eksemplari, fonde korrastati ja puhastati peamiselt lagunenu, aegunud, vananenud raamatute osas. Väga palju kustutati seoses remondi ja kolimisega – uutesse ruumidesse ei mahtunud fond enam ära, saadi uued ruumid kuid laudimeetreid jäi vähemaks Kuuste, Tabivere, Tammistu, Piirissaare ja Kõrveküla raamatukogudes.

4. Lugejateenindus ja raamatukoguteenused

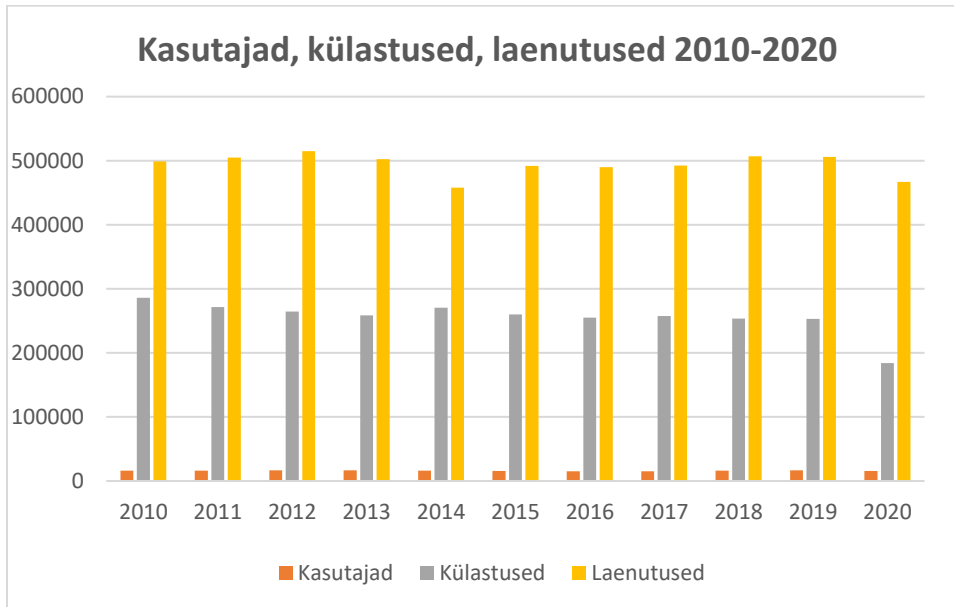
Muudatused teeninduskorralduses ja teenustes, sh e-teenused.

Kontaktivaba laenutus.

4.1 Avaliku teabe kättesaadavaks tegemine.

Kokku oli raamatukogudes 68 kasutajate käsutuses olevat arvutitöökohta. Interaktiivsete teenuste arv oli 32. Raamatukogudes olid kasutada omavalitsuste infolehed, raamatukogud jagasid omavalitsuste infopostitusi sotsiaalmeedias.

4.2 Raamatukogu kasutamine ja teenused. Üldistav ja muutusi näitav kokkuvõte.



Tabel 5

Raamatu-kogu	Lugejad 2019	Lugejad 2020	Muutus (+-)
Linna/maak. rmtk	16817	15878	-939
Sh keskk	951	1014	+63

Raamatu-kogu	Külastused 2019	Külastused 2020	Muutus (+-)	Virtuaal-külast. 2019	Virtuaal-külast. 2020	Muutus (+-)
Linna/maak. rmtk	252852	184038	-68814	219990	78030	-141960
Sh keskk	31937	6056	-25881	17993	17003	-990

Raamatu- kogu	Laenut-d 2019	Laenut-d 2020	Muutus (+-)	Päringud* 2019	Päringud* 2020	Muutus (+-)
Linna/maak. rmtk	506068	466882	-39186	7854	4455	-3399
Sh keskk	27521	9946	-17575	2263	699	-1564

Koroonapiirangud avaldasid raamatukogu kasutajate, külastuste ja laenutuste arvule negatiivset mõju.

Laenutuste edetabel 2020

1. Owens, D. Kus laulavad langustid, 477 laenutust
2. Uus, E. Tüdrukune, 358 laenutust
3. Kooli, P. Raivo Järvi. Kõike muud kui kukupai, 349 laenutust
4. Raud, P. Verihurmade aed, 345 laenutust
5. May, N. Väike nurgapood, 336 laenutust
6. Veem, E. Leskede klubi 4, 332 laenutust
7. Osolin, O. Minu esimene elu, 330 laenutust
8. Tomusk, I. Kolmanda A kriminalistid, 320 laenutust
9. Veem, E. Leskede klubi 1, 318 laenutust
10. Raud, P. Tobias ja teine B, 314 laenutust

Ajakirjadest olid populaarsemad: Naisteleht 4773 laenutusega, Kroonika 4515 laenutusega, Eesti Naine 2651 laenutusega, Maakodu 2509 laenutusega ja Targu Talita 2078 laenutusega.

***Infopäringud** (teatmebibliograafilise töö korraldamine, [RaRS §5\(5\)5](#)) Järjepidev töö registreerimisel.

Kesk-rk	Linna-rk	Küla-rk.	Kokku	Muutus (+-) võrreldes 2019.a.
1907	320	2228	4455	-3399

Registreeritud infopäringute arv on vähenenud 3399 võrra.

Raamatu- kogu	Virtuaalürituste arv		Virtuaalüritustel osalejate arv		Virtuaalürituste järelvaatajate arv*	
	2019	2020	2019	2020	2019	2020
Linna/maak. rmtk	0	4	0	40	-	-
Sh keskk	0	1	0	14	-	-

*kui järelvaatamine võimaldati peale ürituse toimumist

Raamatu- kogu	Virtuaalkoolituste arv		Virtuaalkoolitustel osalejate arv		Virtuaalkoolituste järelvaatajate arv*	
	2019	2020	2019	2020	2019	2020

Linna/maak. rmtk	0	8	0	244	0	0
Sh keskk	0	8	0	244	0	0

*kui järelvaatamine võimaldati peale koolituse toimumist

Raamatu-kogu	Virtuaalnäituste arv 2019	Virtuaalnäituste arv 2020	Virtuaalnäituste külastajate arv 2019	Virtuaalnäituste külastajate arv 2020
Linna/maak. rmtk	0	2	0	299
Sh keskk	0	0	0	0

4.3 RVL teenindus

RVL välja 5336, võrreldes eelmise aastaga -1210, RVL sisse 4590, võrreldes eelmise aastaga -1305.

4.4 Laste- ja noorteteenindus

4.4.1 Laste- ja noortekirjanduse komplekteerimine

Liidetud kooli- ja rahvaraamatukogudele telliti suuremas eksemplaarsuses lasteraamatuid – palju vahetati välja koolikirjandust: lagunened ja vanad uute trükkide vastu.

Mõned koolid annavad küll lisaraha lastekirjanduse ostuks (nt. Alatskivi), aga enamasti mitte. Tellimisel arvestati laste huvisid ja vajadusi ning koolikirjanduse vajadusi, Eesti Lastekirjanduse Keskuse ja Tartu Linnaraamatukogu lastekirjanduse osakonna soovitusi.

Suureks abiks oli Eesti Lastekirjanduse Keskuse vahendatud Lugemisisu programmist osavõtivatele raamatukogudele kahel korral eraldatud summad väärtusliku lastekirjanduse tellimiseks.

4.4.2 Laste-ja noorte raamatukogu kasutamine

Tabel 6

Rmtk	Lug-d 2019	Lug-d 2020	Muutus (+/-)	Külast-d 2019	Külast-d 2020	Muutus (+/-)	Laenut 2019	Laenut 2020	Muutus (+/-)
Linna/maak. rmtk	5262	5181	-81	91474	54673	-36801	61601	52044	-9557
Sh keskk	545	645	+100	26179	3068	-23111	7607	1007	-6600

Laste % lugejate koguarvust 32,6, laenutuste % 11,9 ja külastuste % 29,7

4.4.3 Laste-ja noorteteenindus, s.h lugemisharjumuste kujundamine ja arendamine.

Raamatukogud püüdsid vaatamata eriolukorrale lapsi lugema suunata, kui olukord võimaldas, korraldati kohtumisi kirjanikega, loeti ette ja loeti koos lugemiskoeraga, tehti viktoriine ja teematunde lasteraamatutest. Elva Linnaraamatukogus toimus perepäev erinevate

tegevustega nii lastele kui vanematele. Jätkati ka raamatutundidega, kutsuti lasteaialapsi ja esimesi klasse tutvuma raamatukoguga. Facebooki kontot omavad raamatukogud tutvustasid noortele uudiskirjandust. Näiteks Koosa raamatukogu koostöös noortekeskusega korraldas noorsookirjanduse tutvustamiseks aknanäituse uutest raamatutest. Alatskivi raamatukogu kasutas Lugemisisu programmist saadud toetust koolikirjanduse lugemisvaliku rikastamiseks kaasaegsete heade raamatutega, mis on õpilasi innustav ja motiveeriv. Kuuste raamatukogu hindab koostööd kooliga lugemise propageerimisel ja ühildamist aineprogrammidega. Luunja raamatukogu korraldas suvise lugemismängu „Mängult ja päriselt“, kus mängiti heegeldatud mänguloomadega, loeti loomaraamatuid ja joonistati loetu kohta pilte. Maarja-Magdaleena raamatukogu korraldas laste ja raamatukogu vahelise sideme tõhustamiseks loovtööde võistluse „Sügisõhtu raamatuga“ ja käivitas lastele koostöös kooliga lugemise võistluse, mille raames suunati lapsed lugema erinevates žanrites raamatuid.

4.4.4 Laste- ja noorteüritused: ülevaade, millised olid põhiteemad ja millised suuremad üritused. LISA 4

4.5 Erivajadustega sihtrühmade teenused

Tabel 7

	Kordade arv	Teenuste arv	Kasutajate arv
Koduteenindus	409	409	128

Tabel 8

Teenused teistele asutustele	Ürituste arv	Osavõtjate arv
Peipsiääre pikaravi- ja hooldekeskus.	5	83
Hooldekodu Härmalõng	9	112
Tabivere Sotsiaalkeskus	5	25

Raamatukogutöötajad viivad raamatud kohale, tutvustavad, loevad ette ja laenutavad.

4.6 Raamatukogu kui kohalikku pärandit jäädvustav, elukestvat õpet toetav ja vabaaja võimalusi pakkuv kultuurikeskkond

4.6.1 kohalikul tasandil tehakse koostööd omavalitsuste haridus- ja kultuuriasutustega, MTÜ-dega, Kodavere Pärimuskeskusega, Eesti Kirjanduse Seltsiga, Eesti Kirjandusmuuseumiga, Tartu Linnaraamatukoguga, Jääaja Keskusega, Juhan Liivi Muuseumiga, Pillimuuseumiga.

Koostöös MTÜ Tartu Rattamatkadega kavandati ja toimusid 12ne raamatukogu: Ilmatsalu, Kõrveküla, Nõo, Luunja, Roiu, Lähte, Melliste, Kavastu, Külitse, Vedu, Tammistu ja Ülenurme külastused, mis seoses piirangutega said toimuda ainult välitingimustes, kuid

sellele vaatamata kogusid raamatukogud tuntust. Rattamatkade info
<https://tarturattamatkad.ee/>

4.6.2 riiklikul tasandil Kultuuriministeerium, Eesti Rahvusraamatukogu, ETKA Andras, Tervise Arengu Instituut.

4.6.3 rahvusvahelisel tasandil Tartumaa raamatukogutöötajad kavatsesid sõita tutvuma Peterburi piirkonna raamatukogude töökogemustega, kuid kahjuks jäi koolitusreis ära seoses viirusepiirangutega. Kõrveküla raamatukogul oli hea koostöö Soome Instituudi ja Põhjamaade Ministrite Nõukoguga.

Kokku toimus raamatukogudes 568 näitust ja väljapanekut, üritusi korraldati 438, üritustel oli osalejaid 9046. Vastavalt võimalustele toimusid kohtumised, kus külalisteks olid: Ott Kurss, Anti Saar, Vahur Sepp, Harry Raudvere, Kalle Kulbok, Aidi Vallik, Epp Petrone, Ena Mets, Jaanus Rooba, Lauri Räpp, Juhani Püttsepp jt.

Aakre raamatukogu koostöös rahvamajaga korraldas luulelõuna Valgesoo rabas - Suik ja sillerdus; raamatukogude remonditud ruumide avamispeod toimusid Alatskivi, Kolkja, Luunja, Tabivere raamatukogudes, raamatukogude aastapäevade tähistamised Rannu ja Võnnu raamatukogudes, aastaringne piibliring toimus Elistvere ja Vedu raamatukogus; Elva Linnaraamatukogus toimus perepäeva raames rahvajutuaasta teemaüritus „Taevast kukkus alla kolm õuna“, esinesid Piret Päär ja Kulno Malva, Rein Kuresoo raamatu „Seal kus talvituvad suitsupäasukesed“, Kino Maale: Saksa filmiprogramm täiskasvanutele, Aidi Valliku raamatu „Minu Haapsalu“ esitlus, kasutatud raamatute laat „Raamat teisele ringile“, lugemisklubi „Neile kes lugeda ei jõua“ kokkusaamised, kus arutati raamatute ”Henry Picki müsteerium”, ”Verihurmade aed”, ”Taevatrepp”, ”Hea naabri päevik” ja ”Lilled Algeronile” üle. Järvelja raamatukogus toimus Henrik Visnapuu 130. sünniaastapäeva tähistamiseks kirjanduspäev. Kuuste raamatukogu korraldas giidituuri Austraalia külalistele Vana-Kuuste mõisa ajaloost ja piirkonna kultuuriloost. Luunja vallas toimus esimene otseülekanne veebi – Visnapuu aasta kirjandusõhtu "Mehed, naised, luule ja armastus", Doris Karevaga vestles Jürgen Rooste. Tiit Tirmanni luulehommik „Mõtteid ja mõtisklusi” ja Laurits Leedjärve raamatu „Rännakud kõiksuses” esitlus Nõo raamatukogus. Rõngu raamatukogu korraldas kirjandusliku ekskursiooni Liivia Viitoli juhendamisel Alatskivile, Juhan Liivi muuseumisse ja Kolkjasse vanausuliste muuseumisse. Vedu raamatukogu korraldas lugejatele reisi Piirissaarele ja kohtumisõhtu „Reisid 4x4 liikmetega”. Võnnu raamatukogus toimus kirjandusõhtu „Gustav Suitsu luulepreemia laureaadid ja looming“. Äksi raamatukogu osales kohaliku suurürituse Äksi Avatud Õued korraldamisel.

Kunsti-, foto- ja käsitöönäitusi raamatukogudes korraldasid Peipsiääre valla raamatukogud, Tartu valla raamatukogud ja Elva Linnaraamatukogu. Veebinäituse Tartumaa lasteraamatupäeva kunstikonkursile esitatud töödest korraldas Koosa raamatukogu. Kõrveküla raamatukogus toimusid Kerly Ilvese näitus „Toit üle prahi“, fotonäitus „Linnamaastikud“, Elle Metsa „Assoorid- paradisi keset ookeani“, Rein Kuresoo „Muutuv Võrtsjärv“, Kaisa Põhako „Ilusad inimesed“, Helje Eelma illustratsioonide näitus raamatule „Eesti ravimtaimed“, Kodavere Pärimuskeskuse näitus „Kodavere kihelkonna vallad ja vallamajad“. Menukaks kujunes Lähte Ühisraamatukogus näituse „Tarbeklaas - killuke ilu igas argipäevas“

koostamine, sest näituse eksponaadid olid kogukonna enda liikmete kodudest, Tartu Linnamuuseumi rändnäitus „Kadunud Ülejõe“ ja ralliautode mudelite kollektsiooni väljapanek „Miniatuurne ralli“. Maarja-Magdaleena raamatukogus toimus Veiko Beliali fotonäitus "Mõned üksikud värvid" ja Kerly Ilvese näitus „Toit üle prahi“, lisaks virtuaalne näitus Facebooki lehel „Sügisõhtu raamatuga“ ja väljapanek-küsitlus „Lapsepõlve lemmikraamat“, suuremahulise näituse Võõpste kooli ajaloo kohta Euroopa muinsuskaitse päevade raames korraldas Võõpste raamatukogu.

4.7 Raamatukogu koolituskeskusena kasutajatele.

Individaalkoolitusi korraldati kokku 161, osalejaid 170, rühmakoolitusi korraldati 167, kokku 184 tundi, milles osalejaid kokku 2041. Võrreldes eelmise aastaga on vähenenud osalejate arv seoses piirangutega. Teemadeks koolitustel olid suuremas osas digiteenuste kasutamine, lastele viidi läbi 176 raamatutundi 19 raamatukogu poolt. Teemad: raamatukogu kasutamine, teemaotsingud internetis, kirjanduse ja kirjanike tutvustused, rahvakalendri tähtpäevad, lugemisisu programm ja raamatud, soome laste- ja noorteraamatud.

Täiskasvanute koolituste teemadeks olid näiteks: „Kuidas sorteerida prügi?“ ja „Eakate jäätmekool“ - Laeva raamatukogus; raamatukogude andmebaaside tutvustamine, terviseõhtu: Kuidas kasutada eeterlikke õlisid igapäevaselt Lohkva raamatukogus; loeng vanemaealistele Tartu Tervishoiuõrgkooli üliõpilastelt koos tervisenäidikutega mõõtmisega Lähte Ühisraamatukogus; TÕN: Kuidas Eesti Töötukassa toetab täiskasvanu haridust ja millised on õppimisvõimalused? - Puhjas, Rannus, makramee õpituba Lümäti raamatukogus, seebialuse valmistamise õpituba Melliste raamatukogus, raamatute kiletamise õpituba Rannu raamatukogus, nutitelefoniga jätkukoolitus Tabivere raamatukogus, tervisedeklaratsiooni täitmine Roiu raamatukogus, leivaküpsetamise õpituba Võõpste raamatukogus, Äksi raamatukogu korraldas 23 keraamika käsitöötundi.

4.8 Raamatukoguteenuse turundus ja väljaanded

Tartumaa raamatukogud on leitavad kokku 38 kodulehelt, neist 29 asuvad ainult omavalitsuste kodulehtedel.

Tartumaa raamatukogud on postitanud aasta jooksul 2346 sõnumit-teadet, interaktiivseid teenuseid kokku 32, virtuaalkülastuste arv oli 78030.

Raamatukogudel on FB leheküljed, blogid, mille jälgijate arv on kasvanud. Seal kajastatakse raamatukogu sündmusi, teatatakse uute raamatute saabumisest ja raamatukoguhoidjad tutvustavad loetud raamatuid, jagatakse kirjanduslikke uudiseid ja teiste raamatukogude postitusi. Leitakse, et raamatukogu tegemiste ja töö tutvustamiseks on sotsiaalmeedia väga hea võimalus.

Kõrveküla raamatukogu koduleht <https://tmk.tartuvald.ee/> kajastab kõigi Tartumaa raamatukogude lühiinfot, mida jooksvalt uuendatakse, lisaks ka iga raamatukogu lühiajalugu koos fotoga. Seoses uue kooli- ja raamatukoguhooone valmimisega tellis Tartu vald videotutvustuse, kus Kõrveküla raamatukogu tutvustas kirjanik Mikä Keränen <https://www.youtube.com/watch?v=TGPtKb20E8>

Tartu valla raamatukogudel on ühine blogi Järjehoidja <https://raamat.tartuvald.ee/>

Elva valla kodulehel on kõigi raamatukogude info <https://www.elva.ee/raamatukogud>

Kambja vallaraamatukogu <https://www.kambja.ee/torvandi-raamatukogu>

Kastre valla raamatukogud valla kodulehel <https://www.kastre.ee/raamatukogud>

Nõo valla raamatukogud Nõo valla kodulehel <https://nvv.kovtp.ee/raamatukogud>

Peipsiääre valla raamatukogude ühine uus koduleht <https://koosaraamatukogu.ee/>

Luunja valla raamatukogudel on koduleht (<https://luunja.ee/raamatukogud>), logod, kaks FB-i kontot (Luunja valla raamatukogud ja Lohkva raamatukogu).

Luunja valla lehes „Kodu Uudised“2020. aastal ilmunud artiklid valla raamatukogude tegevuse kohta:

Luunja raamatukoguhoidja Riina Belov: veebruar „Rahvas algab raamatust“ , märts „Per aspera ad astra – läbi raamatukogu tähtede poole“, juuni „Kiirusta aeglaselt! Luunja raamatukogu suvistest tegemistest“, juuli „Teekond raamatute maagilisse maailma“, november „Miks hingedekuul raamatukogusse tulla?“, detsember „Tagasivaade möödunud raamatukoguaastale“

Luunja valla keskraamatukogu direktor Kairit Alver: aprill „Raamatukogudest kirjandust kontaktivaba laenutusega“, aprill „Sahtlist lugejale Lohkva moodi“, aprill „Luunja Tānupreemia 2020“

MTÜ Luunja Raamatukogude Tegevuste Selts: august „Luunjalase tānupreemia“ Gārry Keerdo, oktoober „Kõik meie oleme varsti nimed“ Helju Hallap

Tartumaa raamatukoguhoidjad: veebruar „Lugemine ühendab: lugemissild Tartumaalt Põhjamaadesse“.

20. novembril ilmus Maalehe lisaleht Meil on hea elada, milles artikkel „Koduraamatukogu kogu eluks“ on Luunja valla raamatukogudest (koostaja Riina Belov).

Tartu Postimehes ilmus 12. märtsil 2020. aastal Aime Jõgi artikkel „Melliste noortekeskus ja raamatukogu said nurgakivi“, Kuuste raamatukogu Nemvalts, H. Kuuste raamatukogu kutsub lugejaid ajutiselt uude koju. *Olevik ja Koduvald*, (nr 5, mai 2020), lk 3. Kambja valla raamatukogude ühinemisest ja uuest töökorraldusest andis vallarahvale ülevaate Tõrvandi raamatukogu direktor Jaanika Tappo: Kõik valla raamatukogud saavad ühtseks organisatsiooniks. *Olevik ja Koduvald*, (nr 9, oktoober 2020), lk 1. Kambja valla raamatukogud. *Olevik ja Koduvald*, (nr 10, november 2020), lk 6. Edaspidi on kavas luua Tõrvandi raamatukogule ja selle harukogudele ühine koduleht. Uued logod tehti Tõrvandi ja Melliste raamatukogudele.

4.9 Andmebaasid. (Raamatukogude tegevuseks vajalike bibliograafia-, täistekst- ja muude andmebaaside loomine ja pidamine, [RaRS §5\(5\)2](#)).

Elva ja Kõrveküla raamatukogud jätkasid Urrami koduloo kataloogi kirjete lisamist. Kokku lisatud 109 Tartumaad kajastavat kirjet. Kodulehtede vahendusel pakutakse võimalust kasutada URRAM-i iseteenindust ja osundatakse viiteid teistele andmebaasidele.

5. 2021. aasta tegevused

Suuremates vallaraamatukogudes selgitatakse välja vajadused ja võimalused raamatute laenutuskappide ostuks. Kavatakse täiendada veebiürituste korraldamise oskusi.

Keskraamatukogu kavandab koolitussõite tutvumaks nii Tartumaa kui Pärnumaa uue hoone ja funktsiooni saanud raamatukogudesse, jätkatakse maakondlikke veebikoosolekuid suhtlemiseks, uute raamatukogutöö suundade teadaandmiseks ja kohapealsete olude kaardistamiseks. Jätkuvad ka Lugemisisu projekti tegevused ja Põhjamaade raamatute lugemise väljakutses osalemine. Jaanuarist märtsini korraldavad 12 raamatukogu kohvernäituse „Pikk-pikk teekond“ tegevusi. Jätkatakse koostööd ETKA Andrasega koolituspäeva korraldamiseks septembris. Eesti Lastekirjanduse Keskuse ja Tartu Linnaraamatukoguga 3.- 4. klasside kirjandusmängu Tartumaa eelvooru läbiviimisel.

Koostajad: Merle Aas, Hele Ellermaa

Direktor

Hele Ellermaa /Allkirjastatud digitaalselt/

LISA 1. Personali koolitus

Raamatukogu nimi	Koolituste arv	Koolitustundide arv (koolituse maht)	Koolituseks kulutatud
Kõrveküla	16	104	439,00
Tõrvandi-Kambja vallark + harukogud	12	93	150,00
Peipsiääre valla keskraamatukogu + haruraamatukogud	17	233	645,00
Luunja valla keskraamatukogu	14	308	606,00
Rõngu rk.+ harukogud	12	102	344,00
Rannu rk.+ harukogu	5	296	474,00
Puhja rk.+ harukogud	8	43	99,00
Aakre	4	22	72,00
Elistvere		4	4,00
Elva Linnark.	10	77	608,00
Järvselja	3	17	37,00
Konguta	3	9	300,00
Laeva	5	16	499,00
Luke	1	4	11,00
Lähte	4	22	41,00
Maarja-Magdaleena	57	33	70,00
Melliste	2	9	7,00
Nõo	1	4	8,00
Roiu	1	5	3,00
Tabivere	5	28	68,00
Tammistu	11	50	25,00
Vedu	5	31	137,00
Võnnu	3	17	22,00

Võõpste	4	22	113,00
Äksi	2	9	7,00
Ülenurme	3	9	27,00
Kokku	208	1567	4816,00

LISA 2. Raamatukogutöötajate avalikud esinemised

ettekanded, loengud, koolitused

Loengu, ettekande, koolituse teema	Kellele	Kuupäev	Esineja
Raamatu „Maarja-Magdaleena piirkond läbi aegade“ tutvustamine	Vanavanemate päeval Juula kohvikus	15.09.	Heli Täpsi
Raamatukogu ajaloo tutvustamine uue ruumi avamisel	Avapeol osalejatele	19.10.	Anne Aunap
Neuroobika - mälu treening	Vanemaealistele lugejatele	8 korda okt.-dets.	Pille Rekker
Elva valla lusikapidu. Raamatu „Pisike puu“ üleandmine	Elva vallas sündinud beebidele	22.10	Imbi Härson
Pilt loeb	Lastele ja lastevanematele	17.07, 24.10	Katrin Surva
Aruanne raamatukogunõukogule kuidas raamatukogu töötab eriolukorras	Raamatukogu nõukogu	10.09.	Imbi Härson
EV aastapäevaaktus, luulekava B. Petolai ja J. Krossi loomingust	Peipsiääre valla elanikud	22.02.	Anne Toome
Avakõne Luunja haruraamatukogu avamispeol	Avamispeol osalejad	4.03.20	Riina Belov
Ettekanne raamatukogutöö põhisuundadest ja ürituste planeerimine	Lähte ÜG algklasside õpetajad	16.01.	Heili Tali
Intervjuu näitusest „Tarbeklaas“	Lüge TV	30.10.	Heili Tali
Raamatu „Pisike puu“ üleandmine Tartu valla Lusikapeol	Tartu vallas 2019 sündinud lastele ja vanematele	01.02.	Heili Tali
„Lugemisisu“ programmi kokkuvõtte ja läbinutele diplomite üle andmine	J. V. Veski nim. Maarja- Magdaleena Põhikooli õpilastele	03.06	Airi Kool

Kinkeraamatu üleandmine aktusel	Melliste Algkooli 6. klassi õpilastele	08.06	Kätlin Link
Tulimäe lugudest	Juhani Pütsepp - artikkel Eesti Looduse ajakirja	09.01	Viive Vink
Elva valla lusikapidu	lapsevanemad	30.01	Viive Vink
EV aastapäeva mälestushetk Rannu kalmistul	osalejad	23.02	Viive Vink
Kohalikust kultuuripärandist ja selle hoidmisest	Liis Jaamets (Loov Tartumaa kodutöö)	14.04	Viive Vink
Murrete kasutamisest oma igapäevaelus	Renate Palusalu uurimistöök	17.04	Viive Vink
Võidutule altaril Võidupüha pidukõne	Osalejad	23.06	Viive Vink
Külapäeva kõne	Osalejad	01.08	Viive Vink
Rannu raamatukogu 95. aastapäeva kõne	Osalejad	29.10	Viive Vink
Võõpste kooli ajaloo. Euroopa Muinsuskaitse päevade raames.	Avatud uste päevast osavõtjatele	11.09	Tiina Arike
Vana-Kuuste mõisa ajalugu ja piirkonna kultuurilooline tutvustus, meie kodukant ilukirjanduses	Giidituur Austraalia külalistele	14.01	Heli Nemvalts
Ettekanne „Avangardi” kolhoos ja Edgar Beek”	Äksi elanikud	29.11	Anita Priks

LISA 3. Raamatukogude ehitamine, renoveerimine, remondid

Raamatukogu nimi	Teostatud tööd (2020)
Kõrveküla	Uue hoone ehitamine, uus sisustus
Tabivere	Uue hoone ehitamine, uus sisustus
Tammistu	Hoone renoveerimine täies mahus, uus sisustus
Piirissaare	Hoone renoveerimine täies mahus
Melliste	Uue hoone ehitamine
Kuuste	Ruumi renoveerimine ja uus sisustus
Tõrvandi	Ruumi renoveerimine ja uus sisustus

Alatskivi	Ruumi renoveerimine, uus sisustus
Kolkja	Ruumi renoveerimine
Luunja	Uute ruumide renoveerimistööde 2. etapp
Elva Linnaraamatukogu	Raamatukogu katuse remont
Laeva	Kahe ruumi remont ja uued valgustid
Luke	Uute ruumide renoveerimistööd
Vedu	Sanitaartehnilised tööd
Võõpste	Elektritööd
Äksi	Sanitaartehnilised tööd

LISA 4. Laste- ja noorteüritused

Raamatukogu nimi	Ürituse nimi	Osavõtjate arv
Peipsiääre valla rk.-d		
Tartumaa lasteraamatupäev „Trollide ja haldjate salapärane elu“		230
Sõbrapäev		43
Emakeelepäeva tähistamine		14
Potteri Fännipidu		46
Halloween		21
Mardikombestik		24
Kadripäevatrall		24
Päkapikkude jõuluootus		23
Eesti rahvajutu aasta raames võtsime osa „Väljakutse 11x11“		4
Eelmise hooaja lugemisisu lõpuüritus, kohtumine kirjanik Anti Saarega		53
„Lugemisisu programmi“ tutvustus Vara Põhikool, Vara Lastead		73
Järjehoidjate meisterdamise töötuba (TÕN raames koos täiskasvanutega)		3
Tartumaa lasteraamatupäeva lõpuüritus Kukemetsa metsaonnis		15
Tähemängud 2. kl.		13

Ettelugemine lasteaias	19
Luule puudutus 7. kl.	12
Jaanus Vaiksoo raamatud 2 .kl.	13
Kunstnik Siima Škopi illustratsioonid, lasteaiarühmale	14
Uudiskirjandus 5. kl (2 korda)	13
Noorsookirjandus 7. kl.	10
Muistendid ettelugemispäevaks 4. kl.	9
"Lugemisisu" 2020/2021 3. kl.	12
Raamatukogupäevad: Ettelugemine lasteaialastele, raamatukogu tutvustus, pildiraamatute vaatamine ja arutelu nende põhjal	10
Raamatukogupäevad: Õpituba Kallaste noortekeskusele. Teemaks meisterdamine vanadest ajalehtedest ja raamatutest.	20
Raamatusõprade sõbrapäev	15
Suvelõpu piknik looduses	10
Sügise sünnipäeva piknik	9
Luunja valla rk.-d	
Üks kord nädalas toimub Loovustuba kahes vanusegrupis 7-9 aastastele ja 10-15 aastastele lastele Zoomis.	16
Raamatukogupäevad – Rahvajuttude ettelugemine lasteaiarühmadele.	60
Luulemaraton „Talihari”. 1920ndal aastal ilmunud luulekogu "Talihari" täies pikkuses ette kandmine. Luunja valla Visnapuu aasta ühisüritus (Jürgen Rooste, Luunja KK, Luunja Kultuuri-ja Vabaajakeskus ning Luunja rmtk).	23
Suvine lugemismäng „Mängult ja päriselt“, 1. juuni - 1. september	30
Raamatukogupäevad „Kohtume raamatukogus“, teemapäevad	20
Kambja valla rk.-d: Kambja ja Kuuste	
Projekti „Eesti rahvajuttude jutustamist populariseerivate ettevõtmiste korraldamine Kambja noorte hulgas“	135
Kambja valla koolide etlusvõistlus (õpilaste juhendamine luuletuste valikul, žürii töös osalemine)	29
FSNK suvekool Mulgi kultuuriruumiga tutvumiseks	6

Sina otsustad! Valime Nukitsa konkursi raamatuid	45
Osalemine Tartumaa 4. klasside ettelugemisvõistlusel	1
Puhja, Ulila, Uula	
Rahvajutu aasta: Muinasjutuhommik „Setu muinasjutud”	21
Rahvajutu aasta: Ettelugemine „Puujalaga katk”	16
Räni talu IV suvine lastelaager. „Hunt ja seitse kitsetalle”	6
Lugemisisu raamatute tutvustus 3. klassile	14
Raamatute paigutus, leidmine, teabekogu 7. klassile	23
Mardi- ja kadrisandi kommete tutvustamine ja tegevuse läbiviimine	10
Bibl. ülevaade „Loomad eesti rahvajuttudes”	6
Rannu	
Kohtumine lastekirjanik Anti Saarega	35
Rõngu, Teedla, Valguta	
Lastaialaste külakäik teemal Siit-siit saab raamatu	20
Väikesed vigurijutud ettelugemine	4
Lastaialaste külaskäik: Sõna ja pilt = raamat	25
Muinasjutumaailmas: Eesti oma jutuke	18
Mõista, mõista, mis see on?	7
„Matk raamatuga“ 5 korda	24
Elva Linnaraamatukogu	
Eesti keele viktoriin	40
Külas kirjanik Kristina Ruder	45
Kohtumine lugemiskoer Leeroga 1. klassi lastele	16
Hirmu-ja õudusjuttude ettelugemine Holloweeni ajal	7
Pilt loeb. Tutvustati vanematele ja lastele pildiraamatuid. Kuidas valida väikelastele raamatuid ja neid lapsele huvitavalt ette lugeda.	9
Kino maale projekti raames film „Lotte ja kadunud lohed“ toimus 2 seanssi	6
Raamatukogu Perepäev, toimus lastele vurri valmistamise töötuba, näomaalingute töötuba,	80

suur seinaviktoriin, lapsevanematele ja väikelastele väikelaste raamatute tutvustamine ja ettelugemine.	
Raamatutunnid: Nukitsa konkursil osalevate raamatute tutvustamine, hääletamine oma lemmikute poolt. 3 korda	57
Lugemisisu programmi tutvustavad tunnid ja teematunnid 6 korda	107
Raamatukogu tunnid lasteaedadele. Erinevaid elukutseid tutvustav teematund, teematund sügisest ja meisterdamine, lisaks raamatukogu ja raamatute tutvustamine 8 korda	117
1. klasside lastele raamatukogu ja uudiskirjanduse tutvustamine 4 korda	75
Elva Huviala- ja Koolituskeskuse Lasteringi AB laste külaskäik. Raamatukoguga tutvumine ja uute raamatute tutvustamine 4 korda	29
Raamatukogu kasutamist õpetavad tunnid 4. klassidele 3 korda	60
Detektiiviraamatuid tutvustav raamatukogutund 3. klassile 1 korra	21
Konguta Rahvajutu lugemise päev	14
Lähte Ühisraamatukogu	
Rahvajutu ettelugemine 6 korda	53
Kohtumine kirjanik Aidi Vallikuga	58
Näituse „Vana, aga vigureid täis“ avamine ja külastamine õpilaste poolt emakeele tundide raames 2 korda	38
Maarja-Magdaleena	
Raamatukoguring 1. klassi lastele 17 korral	101
Kohtumine kirjanik Epp Petronega	80
Lauamänguõhtu 3 korral	22
Lasteaialaste lugemishommikud 8 korral	88
Koolitund raamatukogus 5 korral	28
Loovtööde võistlus „Sügisõhtu raamatuga“ (arvutis ja paberkandjal tööd)	42
Melliste	
Rahvajutuaasta raamatukogutund „Marjakobar“	13
„Lugemisisu“ programmiga liitumine - 1 lasteaiarühm	7

Roiu	
Lasteaed: Rüblikud: Minu lemmiktegelane raamatus...	21
Marakratid: Ettelugemine	25
Põngerjad: Mulle meeldib see raamat....	20
Tabivere	
Kohtumine kirjanik Epp Petronega	39
Räägime Kalevipojast	14
Ettelugemised Tabivere lasteaia lastele 2	31
Tammistu	
Isadepäeva ettelugemine „Triibu-Triinu kiire elu“	31
Vedu	
Ettelugemispäev – katkendite ettelugemine oma lemmikraamatust ja uuema lastekirjanduse tutvustus 7-14. a vanustele	8 / 8
Võnnu	
Programmi „Lugemisiisu“ tutvustav üritus	12
Meie emakeel - ettelugemised ja vestlused neljas Võnnu lasteaia rühma külas	45
Võõpste	
Pisike puu	5
Meisterdamine: joonistame klaasile	8
Informiin 2020	4
Kohtume raamatukogus: Ettelugemispäev, informiini tulemused	7
Laagripäev "Elagu suvi ja seiklused"	56
Äksi	
Kogupereüritus „Äksi Avatud Õued“	200
Ülenurme	
Ettelugemine lasteaias	70
Kõrveküla	
Ettelugemisvõistluse Tartumaa eelvoor	14

Kohtumine Anti Saarega Kõrveküla Põhikoolis	36
Heidi Iivari - Soome lastekirjandus eesti keeles	23
Veera Mononen - Soome noortekirjandus 8. klass	22
Esimeste klasside raamatukoguga tutvumine 9 klassikomplekti	66

LISA 5. Raamatukoguteeninduse maakondliku koordineerimise ülesannete täitmine

Keskraamatukogu koostas koolituskava, sellest saadi korraldada kolm koolitust, veebikohtumisi raamatukogutöötajatega oli kokku 8, korraldati ka veebipõhine aastalõpukohtumine Zoomis. Kontaktkoolitustel oli osalejaid 133, veebikohtumistel 244. Erakorralisel aastal edastati kõigile raamatukogudele ühise postiloendi kaudu infot piirangute, kaitsevahendite hankimisvõimaluste, raamatukogude töökorralduse, mööblipakkumiste jm vajaliku kohta. Komplekteerimisosakond koondas raamatukogude tellimused, saatis edasi raamatute pakkumised, tegi kokkuvõtted eelarvete kulutamisest, andis soovitusi väärtkirjanduse tellimiseks, nõustas inventuuride läbiviimist.

Vastavalt Tartu valla kriisikomisjoni korraldusele oli Kõrveküla raamatukogu kasutajatele suletud 13.03.-23.04.2020. Töö toimus kodukontorites. Alates 21.12.-18.01.21 oli raamatukogu suletud seoses kolimisega uutesse ruumidesse. Aasta oli eriliselt keerukas keskraamatukogule, seoses remondiga suleti haruraamatukogu ruumid, sealne raamatufond pakiti ja koliti vallamaja saali. Uute ruumide valmimisel detsembris alustati uuesti põhifondi pakkimise ja kolimisega Kõrveküla Põhikooli juurdeehitusse. Raamatufondi paigutamine oli keeruline, kuna laudipinda nappis, kustutati 2020. aastal 3973 teavikut ja fondi riulitele mahutamiseks 2021.a. jaanuarikuus veel 3174 teavikut. Raamatukogude maakondliku koordineerimise ülesanded täideti ka kolimisperioodil.